

PM 2012:110 RV (Dnr 303-2375/2011, 303-2376/2011, 303-2377/2011, 303-2429/2011)

Statens genom Trafikverket, Region Stockholm, ansökan om tillstånd att bortleda grundvatten, utföra anläggningar och därmed sammanhängande åtgärder i samband med byggande och drift av väg E4 Förbifart Stockholm

Yttrande över Trafikverkets skrivelse TRV 2011/6214 av den 14 juni 2012 (aktbilaga 384). Mål nr M 3346-11

Yttrande över Trafikverkets skrivelse TRV 2011/6211 (aktbilaga 56) Mål nr M3342-11

Yttrande över Trafikverkets skrivelse TRV 2011-5212 (aktbilaga 44) Mål nr M3343-11

Yttrande över Trafikverkets skrivelse TRV 2011-6210 (aktbilaga 41) Mål nr M3345-11

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, överlämnas yttrande i mål nr M 3346-11, M3342-11, M3343-11 samt M3345-11 enligt denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Joakim Larsson anför följande.

Ärendet

Förbifart Stockholm avses bli E4:s nya sträckning och ingår tillsammans med Norrortsleden och Södertörnsleden i en kringfartsled kallad Yttre Tvärleden. Förbifart Stockholm är rent tekniskt en avancerad anläggning och kommer långa sträckor att gå i tunnel. I samband med tunneldrivningen kommer grundvattenbortledning att behöva ske. Trafikverket har därför till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, lämnat in ansökan enligt 11 kap. miljöbalken för vattenverksamhet i form av bortledning av grundvatten m.m.

Stockholms stad har tidigare avgivit yttranden i målet i början av 2012. Trafikverket har sedermera bemött de synpunkter som remissinstanserna har lämnat. Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har givit staden tillfälle att yttra sig över Trafikverkets skrivelse (TRV 2011/6214) av den 14 juni 2012 (aktbilaga 384) i mål M 3346-11 avseende statens genom Trafikverket, Region Stockholm, ansökan om till-

stånd till grundvattenbortledning för Förbifart Stockholm. Trafikverkets skrivelse innehåller bemötanden av synpunkter som remissinstanserna tidigare har lämnat i målet.

Avseende Stockholms stads yttrande anför Trafikverket att förhandlingar förs mellan staden och verket för att i ett genomförandeavtal närmare reglera villkoren för genomförandet av projektet. Avsikten är att avtalet ska tecknas och träda i kraft i god tid innan arbetena startar.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret finner ingen anledning att anföra några synpunkter på Trafikverkets skrivelse angående grundvattenbortledning eftersom Trafikverket och kommunstyrelsen är eniga kring formerna och den översiktliga tidshorisonten för regleringen av ansvarsförhållandena mellan parterna, utan kontoret vidhåller stadens tidigare redovisade uppfattning att Trafikverkets hemställan bör tillstyrkas.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholms stad även beretts tillfälle att lämna yttranden angående mål 3342-11, 3343-11 samt 3345-11 men stadsledningskontoret finner inte anledning till ytterligare kommentarer i dessa mål och avstår därför.

Mina synpunkter

Förbifart Stockholm är en historisk infrastruktursatsning och behövs i syfte att hålla ihop ett växande Stockholm. Cirka 80 procent av all trafik i länet går idag mellan den södra och norra delen av Stockholm, vilket hårt belastar Essingeleden och Stockholms innerstad samt medför bristande framkomlighet för resenärer – både med bil och med kollektivtrafik. Cirka 135 000 personer pendlar dagligen från söder till norr och cirka 50 000 pendlar åt andra hållet. Förbifart Stockholm är därför en väsentlig investering för att avhjälpa dagens brister samt öka Stockholms konkurrenskraft, ekonomiska tillväxt samt integration mellan länets södra och norra delar.

Det är glädjande att Trafikverket delar de synpunkter som staden tidigare har framfört angående de nu aktuella ärendena. Vad avser Trafikverkets bemötande av kommunstyrelsens tidigare synpunkter kan man konstatera att verket är överens med staden om att de närmare villkoren för projektets genomförande ska regleras i ett genomförandeavtal som avses tecknas och träda i kraft i god tid före arbetena startar. Stockholms stad har således inget ytterligare att framföra i ärendena utan vidhåller stadens tidigare redovisade uppfattning att Trafikverkets hemställan bör tillstyrkas.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, överlämnas yttrande i mål nr M 3346-11, M3342-11, M3343-11 samt M3345-11 enligt denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 29 augusti 2012

JOAKIM LARSSON

Bilagor

1. Trafikverkets skrivelse av den 14 juni 2012 (TRV 2011/6214) avseende Trafikverkets ansökan om tillstånd att bortleda grundvatten, utföra anläggningar och därmed sammanhängande åtgärder i samband med byggande och drift av väg E4 Förbifart Stockholm
2. Trafikverkets skrivelse TRV 2011-6211 avseende tillstånd att anlägga och driva tillfällig hamn vid Norra Lovön, fastigheten Hogsta 4:1 i Ekerö kommun. Mål nr M3342-11
3. Trafikverkets skrivelse TRV 2011-6212 avseende tillstånd att anlägga och driva tillfällig hamn vid Malmviken på Lovön, fastigheten Lovö Edeby 4:1 i Ekerö kommun. Mål nr M3343-11
4. Trafikverkets skrivelse TRV 2011/6210 avseende tillstånd att anlägga och driva tillfällig hamn vid Sättra, fastigheterna Sättra 2:1 och Båtvaggan 1 i Stockholms kommun. Mål nr M3345-11

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Daniel Helldén* (MP) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta
att till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, som yttrande i mål nr. M 3346-11,
M3342-11, M3343-11 samt M3345-11 anförda följande

Om Förbifart Stockholm byggs kommer det att leda till spridd stadsstruktur och ökad exploatering, ökad biltrafik och högre koldioxidutsläpp från trafiken, hälsovådligt höga halter av partiklar i tunnlar m.m. Därför anser vi att planeringen av Förbifart Stockholm bör avbrytas och resurserna flyttas över till utbyggnad av miljöanpassad kollektivtrafik.

Trafikverket anger en beräknad sänkning av grundvattennivån inom påverkansområdet. Spännvidden i denna beräkning antyder osäkerheter och det bör uppmärksammas att skador orsakade av grundvattensänkning kan inträffa även utanför detta område. Grundvattennivån kan efter byggskedet permanentas på en lägre nivå än idag. Det innebär i så fall en permanent påverkan. Att genom återinfiltration kompensera förlorat grundvatten permanent för all framtid verkar orealistiskt.

Byggandet och driften av Förbifart Stockholm kommer att få stor påverkan på alla berörda områden och medföra oacceptabel påverkan på berörda naturreservat. Cirka 20 miljoner ton bergmassor från Förbifart Stockholm ska transporteras ut genom de tillfälliga hamnarna eller via vägtransporter.

Miljöbalken kap 11, 6 § anger att ”En vattenverksamhet får bedrivas endast om dess fördelar från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.”

Trafikverkets bedömning av projektets fördelar, samt kostnader, skadorna och olägenheterna saknar fullständiga bedömningsgrunder av stor betydelse. Förbifart Stockholm förorsakar bland annat högre koldioxidutsläpp med ackumulerad påverkan över tid, ökad trängsel genom inducerad trafik, höga kostnader för energikrävande transporter och ineffektivt utnyttjande av markarealer, irreversibla skador på natur samt hälsovådligt höga halter av partiklar i tunnarna. Nyttan av projektet reduceras genom trafikökningen som uppstår som en effekt av inducerad trafik och nyexploateringar, vilket leder till ökad köbildning och ökad trängsel på regionens vägsystem som helhet.

Projektet påverkar eller riskerar att påverka naturreservat, områden upptagna som Natura-2000 och artskyddsförordningen genom påverkan och störning av större vattensalamandrar. Viktiga vattenområden vars vattenkvalité ska säkerställas genom vattendirektivet riskerar att påverkas negativt, bland annat Mälaren som utgör dricksvattentäckt för cirka 2 miljoner människor i Mälardalen.

Skador och olägenheter av projektet överstiger nyttan och medför samhällskostnader och negativ miljöpåverkan, som sammantaget innebär att vattenverksamhet inte kan tillåtas i enlighet med miljöbalken kap 11, 6§.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Åsa Jernberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Lämna följande yttrande till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, som yttrande i mål nr. M 3346-11, M3342-11, M3343-11 samt M3345-11
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Vi anser att man också ska ta ställning till de skador på kommunens vatten och vattentäkt som orsakas av byggverksamheten på bl.a. Lovön samt effekterna på de omfattande friluftsintressena som berörs i form av intrång i fyra naturreservat på vatten, isar, öar och strandområden delvis klassade som riktintresse för friluftslivet.

I samband med anläggning av de temporära hamnarna vill vi trycka på vikten av att allt arbete, både vid själva byggandet av den temporära hamnen samt vid arbetet i hamnen sker inom fungerande inneslutningar eftersom arbetet sker nära våra vattentäkter.

Vänsterpartiet avstyrker hela Förbifarten pga. dess oförenlighet med uppsatta klimatmål. Trafikverkets senaste bedömning visar bland annat att trafiken måste minska med minst 20 % i tätortsområden (inte öka med minst 5 %) och att fordonsflottan år 2020 på grund av dagens bilköp till stor del kommer att bestå av fossilberoende fordon. Vi noterar också att lastbilstrafiken kontinuerligt ökar sina totala utsläpp trots åtgärder i motsatt riktning.

Om byggandet av Förbifarten igångsätts innan det slutligen stoppas motsätter vi oss utifrån bland annat Stockholms miljöförvaltnings bedömningar av intrång i existerande naturreservat vad gäller vattenverksamhet och kräver alternativa åtgärder. Detsamma gäller de allvarliga inskränkningar som drabbar friluftslivet i/på vatten, isar, öar och stränder som drabbar de fyra berörda naturreservaten och de riksintressen som gäller för Mälaren vad gäller friluftslivet.

Vi begär också att Naturvårdsverkets riktlinjer vad gäller buller ska gälla vid bedömningen av hamnanläggningar.

Möjligheten att öka tillrinningen av renat vatten till Igelbäcken i anslutning till det s.k. Stordiket vid Akalla bör undersökas liksom möjligheten att genom ändrad reglering av Igelbäckens källsjö öka vattenföringen under lågvattenperioder. Det är också av ekologiska skäl bättre att tillföra eventuellt dricksvatten, vilket bör vara en absolut sista utväg, till källsjön istället för direkt till Igelbäcken. Liknande lösningar bör prövas för Sätträbäcken genom skapandet av nya gölar/våtmarker om så behövs.

ÄRENDET

Förbifart Stockholm avses bli E4:s nya sträckning och ingår tillsammans med Norrortsleden och Södertörnsleden i en kringfartsled kallad Yttre Tvärleden. Förbifart Stockholm är rent tekniskt en avancerad anläggning och kommer långa sträckor att gå i tunnel. I samband med tunneldrivningen kommer grundvattenbortledning att behöva ske. Trafikverket har därför till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, lämnat in ansökan enligt 11 kap. miljöbalken för vattenverksamhet i form av bortledning av grundvatten m.m.

Stockholms stad har tidigare avgivit yttranden i målet i början av 2012. Trafikverket har sedermera bemött de synpunkter som remissinstanserna har lämnat. Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har givit staden tillfälle att yttra sig över Trafikverkets skrivelse (TRV 2011/6214) av den 14 juni 2012 (aktbilaga 384) i mål M 3346-11 avseende statens genom Trafikverket, Region Stockholm, ansökan om tillstånd till grundvattenbortledning för Förbifart Stockholm. Trafikverkets skrivelse innehåller bemötanden av synpunkter som remissinstanserna tidigare har lämnat i målet.

Avseende Stockholms stads yttrande anför Trafikverket att förhandlingar förs mellan staden och verket för att i ett genomförandeavtal närmare reglera villkoren för genomförandet av projektet. Avsikten är att avtalet ska tecknas och träda i kraft i god tid innan arbetena startar.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 juli 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att staden tidigare har avgivit fyra yttranden i det aktuella målet rörande Trafikverkets ansökan om tillstånd till grundvattenbortledning för Förbifart Stockholm. Staden har dels yttrat sig ur ett allmänt och principiellt perspektiv, dels i egenskap av markägare respektive tillsynsmyndighet. Följande organ har yttrat sig för stadens räkning:

- kommunstyrelsen, den 18 januari 2012, § 17,
- exploateringsnämnden, den 15 mars 2012, § 9,
- miljö- och hälsoskyddsnämnden, den 17 januari 2012, § 15.

Därutöver har Stockholm Vatten, i egenskap av ledningsägare, yttrat sig till mark- och miljödomstolen i samma mål.

I sitt yttrande av den 18 januari 2012, PM 2012:5, anförde kommunstyrelsen i huvudsak som stadens uppfattning att följdåtgärder på kringliggande infrastruktur som föranleds av byggandet av Förbifart Stockholm i sin helhet ska bekostas av projektet, såväl vad avser åtgärder av provisorisk karaktär som permanenta åtgärder. Stadsledningskontoret konstaterade i sitt tjänsteutlåtande i ärendet att dylika ansvarsförhållanden mellan staden och Trafikverket kommer att regleras i särskilt genomförandeavtal som underställs politiskt beslut i kommunfullmäktige och kontoret hade, förutsatt att så sker, ingenting att invända mot de villkor för ersättning till sakägare som Trafikverket föreslog.

Stadsledningskontoret noterar att det yttrande som staden nu ges möjlighet att göra avser synpunkter på Trafikverkets skrivelse, i vilken verket bemöter de synpunkter som tidigare har framförts från remissinstanserna. Vad avser Trafikverkets bemötande av kommunstyrelsens synpunkter konstaterar kontoret att verket är överens med staden om att de närmare villkoren för projektets genomförande ska regleras i ett genomförandeavtal som avses tecknas och träda ikraft i god tid före arbetena startar.

Eftersom Trafikverket och Stockholms kommunstyrelse är eniga kring formerna och den översiktliga tidshorizonten för regleringen av ansvarsförhållandena mellan parterna finner stadsledningskontoret ingen anledning att anföra några synpunkter på Trafikverkets skrivelse av den 14 juni 2012. Kontoret vidhåller stadens tidigare redovisade uppfattning att Trafikverkets hemställan bör tillstyrkas.

Avseende Trafikverkets yttrande över de synpunkter som inkommit från Stockholms stads exploateringsnämnd, miljö- och hälsoskyddsnämnd samt Stockholm Vatten har stadsledningskontoret ingenting att anföra eftersom det avser staden i dess roll som markägare, tillsynsmyndighet, respektive ledningsägare. Kontoret förutsätter att de berörda organen i likhet med tidigare inkommer med egna yttranden i målet i särskild ordning.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholms stad även beretts tillfälle att lämna yttranden angående mål 3342-11, 3343-11 samt 3345-11 men stadsledningskontoret finner inte anledning till ytterligare kommentarer i dessa mål och avstår därför.